İman ve sevgi

Feyzi Bey: “Mesnevî-i Nuriye’de (s. 88) geçen, ‘Bazen bir şeye şiddetli muhabbet, o şeyin inkârına sebep olur’ cümlesini açıklar mısınız?”

Muhabbet ve sevgi inkârın değil, tevhidin konusudur ve tevhidin malıdır. İnsan olduğu cihetle şüphesiz münkirde de sevgi var, ama münkirin sevgi duygusu imandan beslenmediği için münkirin inkârını arttırıyor. Normalde muhabbet inkârı doğurmaz. Fakat akılda bilgisizlik ve kavrayışsızlık, kalpte imansızlık nedeniyle kâbus gibi çöken ümitsizlik varsa, bu kavrayışsızlık ve ümitsizlik, kalpteki muhabbeti düşmanlığa ve inkâra çevirebilir. Bilhassa şiddetli muhabbetin doğru bilgiden ve gerçek haberden beslenmesi şarttır. Aksi takdirde şiddetli muhabbet tam zıddına döner ve inkârı doğurur. İnsan şiddetli sevdiği şeye kavuşamayacağına inanırsa, ona düşman olur. Yani sonuçta kavuşma getirmeyen şiddetli sevgi zıddına döner, sevgisizliğe dönüşür; sevgisizlik de inkâra götürür.

Bu meseleyi Onuncu Sözün Dördüncü Hakikatinde işlenen cömertlik ve güzellik sıfatlarıyla birleştirerek ele almamızda yarar var. Şöyle ki:

Sonsuz cömertlik, tükenmez servet, bitmez hazineler, eşsiz-benzersiz ve sonsuz güzellik ve kusursuz mükemmellik; sonsuz bir saadet yurdunda ve emsalsiz bir ziyafet bölgesinde sürekli bulunacak muhtaç, şükredici, âşık ve hayran izleyicileri istiyor.

Dünya yüzünü bu kadar süslü eserlerle donatmak, ay ile güneşi lamba yapmak, yeryüzünü her mevsimde harika bir nimet sofrası yaparak yiyecek türlerinin en güzel çeşitleriyle doldurmak, meyveli ağaçları birer kap yapmak, her mevsimde hiç durmadan bu nimetleri yenilemek ve tazelendirmek, eşsiz bir cömertlik sıfatının hiçbir şeyi dışarıda bırakmadan her şeyi kuşattığını gösteriyor. Böyle sonsuz cömertlik, tükenmez hazineler ve sınırsız rahmet, daimî ve her istenen şeyin içinde bulunduğu sonsuz bir ziyafet ve saadet yurdu istiyorlar. Hem bu yüce sıfatlar, o ziyafetten lezzet alanların o saadet yurdunda sürekli yaşamalarını, ebedî kalmalarını, yokluk ve ayrılık acısı çekmemelerini de istiyorlar.

Demek Allah’ın sonsuz cömertliği, içinde ebedî muhtaçlar bulunan ebedî bir Cenneti istiyor. Bu Cennet sonsuz olmalı, içinde yokluk, zevâl ve ayrılık olmamalıdır. Çünkü eşsiz bir Cennete yokluk yakışmıyor. Yokluğu düşünmek bile acı veriyor. Eğer

Cennet hayatı ebedî olmasaydı, orada yokluk söz konusu olsaydı, içindeki muhtaçlar Cennetten lezzet alamayacaklardı. Çünkü yokluğa giden bir seyirci, yokluk düşüncesiyle böyle sonsuz cömertliği takdir edemeyecekti. İnkâr edecekti.

Üstad Bediüzzaman Said Nursî hazretleri burada bir haşiyede iki örnek ile bu meseleyi daha da açıyor: Bir zaman bir dünya güzeli, kendi âşığını huzurundan kovar. Huzurdan kovulan âşık da, "Tuh! Ne kadar çirkindir!" diyerek âşık olduğu güzelin güzelliğini inkâr ediverir. Yine bir ayı gayet tatlı bir üzüm asmasının altına girer. Üzümleri yemek ister. Fakat koparmaya eli yetişmez. Asmaya da çıkamaz. Kendi kendine teselli vermek için, kendi diliyle, "Ekşidir!" der, gümler gider.

Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin Dokuzuncu Hakikat'te nazara verdiği ikinci sıfat "Sonsuz Güzellik" sıfatıdır.

Kâinatta yüksek, benzersiz ve gizli bir güzellik her tarafı sarmıştır. Her şeyde olağan üstü bir güzellik parlıyor. Her varlık gayet güzel biçimde varlık sahasına çıkıyor, vazifesini yapıyor, bitiriyor ve gözden kayboluyor. Ardından gelen varlık yine aynı şekilde güzel biçimde geliyor.

Kâinat yüzüne serilmiş olan bu gayet güzel, sanatlı, parlak ve süslü varlıklar, ışık güneşi gösterdiği gibi eşsiz ve benzersiz bir güzelliği gösteriyor ve bildiriyor. Varlıklar bir biri ardınca yok oldukça, ardından gelenlerin de aynı derecede güzel olmaları, güzelliğin onların malı olmadığını, onların birer aynadan ibaret olduğunu ve o eşsiz güzelliklerin bir Mukaddes Güzel olan Allah'ın işaretçileri bulunduğunu ilân ediyor.

İşte bu derecede yüksek, eşsiz, benzersiz ve gizli Güzel olan Allah, Kendi güzelliklerini aynalarda hem Kendisi görmek, hem de güzelliğe hayran olanların gözüyle Kendi güzelliğine bakmak istemektedir.

Demek güzellik görmek ve görünmek istiyor. Görmek ve görünmek ise, âşık ve hayran seyirci istiyor. Güzellik, kendisi ebedî olduğundan, hayran seyircilerin de ebedî olmalarını istiyor. Çünkü daimî bir Güzellik, yok olucu âşıklara razı olmuyor.

Diğer yandan dönmemek üzere yokluğa mahkûm bir seyirci, daha baştan, yokluğu düşünmekten çok büyük rahatsızlık duyacak ve Allah'ın eşsiz güzelliğini göremeyecektir! Güzelliği inkâr edecektir! Muhabbeti adavete, sevgisi düşmanlığa, hayranlığı alaya ve hürmeti hakarete dönecektir.

Çünkü insan yaratılışı gereği bilmediği şeye düşmandır. Yetişmediği şeye karşı çelişkili ve zıt duygular besler. Böyle olunca da Allah'ın sonsuz güzelliğini göremez.

Allah’a karşı düşmanlık, kin ve inkâr duygularıyla sarsılır. Kâfirin Allah düşmanı olması bundandır. Allah’ın, kendisine sonsuz bir mutlu hayat vereceğini bilmemesi ve ummamasındandır.1

Böylece aslında yaratılışı gereği cömertlik ve güzellik sıfatlarını çok iyi bilen, seven, hayran olan, âşık olan ve bu sıfatlara şiddetli ilgi duyan ve muhabbet besleyen insan, Allah’ı bilmediğinden ve bu sıfatların Allah’a ait olduğunu kavramadığından, yokluk ve zeval düşünceleri ile kendi kendini inkâra atıyor, küfre atıyor. Şiddetli muhabbetini, inkâra malzeme yapıyor. Kendi kendine yazık ediyor.

Dipnot:

1- Bedîüzzaman, Sözler, s. 68, 69